

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 เป็นกฎหมายที่วางหลักใหญ่ๆ ในการบริหารราชการของประเทศ โดยแบ่งราชการบริหารออกเป็น 3 ส่วน คือ ราชการบริหารส่วนกลาง ราชการบริหารส่วนภูมิภาค และราชการบริหารส่วนท้องถิ่น (กรมการปกครอง. 2553 : 3) ในบรรดาส่วนราชการตามระเบียบบริหารราชการแผ่นดินดังกล่าว ตามมาตรา 51 บัญญัติไว้ว่าให้จัดระเบียบ การบริหารราชการส่วนภูมิภาค ประกอบด้วย จังหวัดและอำเภอ จังหวัดถือว่าเป็นหน่วยราชการส่วนภูมิภาคที่ใหญ่ที่สุด การตั้ง ยุบและการเปลี่ยนแปลงเขตจังหวัด ให้ตราเป็นพระราชบัญญัติและมีฐานะเป็นนิติบุคคล อำเภอเป็นหน่วยราชการส่วนภูมิภาคที่เล็กที่สุด การตั้ง ยุบและการเปลี่ยนแปลงเขตอำเภอให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา โดยอำเภอไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคลเหมือนจังหวัด แต่อำเภอนับเป็นส่วนราชการที่มีความสำคัญอย่างยิ่งกล่าวคือ เป็นหน่วยงานส่วนภูมิภาคในการบริหารราชการของ กระทรวง ทบวง กรมต่างๆ ที่ลงมาปฏิบัติให้บริการแก่ประชาชน และสะท้อนความต้องการของประชาชนไปยังจังหวัดและส่วนกลางตามลำดับ ดังนั้นงานของอำเภอจึงให้บริการทั้ง แนวตั้งและแนวนอนมีนายอำเภอเป็นหัวหน้ารับผิดชอบ ควบคุมกำกับดูแลและติดตามผลการปกครองทั่วไปในอำเภอ มีปลัดอำเภอเป็นข้าราชการฝ่ายปกครอง เป็นผู้ช่วยนายอำเภอ ทำหน้าที่ประสานกับกระทรวง ทบวง และกรมอื่น ๆ ในงานเฉพาะด้านที่มาประจำอยู่อำเภอนั้น ๆ (อำนาจ ศรีพูนสุขและคณะ. 2539 : 148)

จากที่กล่าวมาข้างต้นในส่วนของการจัดการปกครองระดับอำเภอนั้นตามมาตรา 68 ของกฎหมายระเบียบการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ได้บัญญัติไว้ว่า การจัดการปกครองอำเภอ นอกจากที่ได้บัญญัติไว้ในราชบัญญัตินี้ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น ซึ่งก็คือ พระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องถิ่น พระพุทธศักราช 2457 นั้นเอง ดังนั้น ตำบลและหมู่บ้าน จึงจัดเป็นการปกครองท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการแผ่นดินในระดับพื้นฐาน (กรมการปกครอง. 2553 : 10)

กำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นสถาบันที่ทำหน้าที่ปกครองและบริหารการปกครอง “ท้องถิ่น” ซึ่งได้ถือกำเนิดและมีพัฒนาการอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 ที่ได้ทรงรวบรวมหัวเมืองต่าง ๆ มารวมอำนาจไว้ที่พระองค์เป็นรูปแบบที่เรียกว่า การรวมอำนาจการปกครอง (Centralization) และแสดงให้เห็นว่าเป็นรัฐชาติ (Nation State) โดยทรงวางรากฐานการปกครองใหม่ เป็นการปกครองส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นเหมือน เช่นชาติตะวันตกอื่น ๆ โดยการปกครองในระดับย่อยที่สุดนั้นทรงจัดแบ่งการปกครองส่วนภูมิภาคออกเป็นมณฑล เทศาภิบาลเมือง อำเภอ ตำบลและหมู่บ้านตามลำดับ ให้มีการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้านแทนการแต่งตั้งโดยเจ้าเมืองและวางรูปแบบการปกครองระดับหมู่บ้านตำบลให้เป็นรูปธรรมชัดเจนขึ้น โดยออก “พระราชบัญญัติการปกครองท้องถิ่น ร.ศ. 116” (2440) นับเป็นกฎหมายฉบับแรกที่ได้กำหนดการจัดระเบียบตำบลและหมู่บ้าน อีกทั้งยังเป็นการสร้างรูปแบบของอำนาจและหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านให้มีความชัดเจนด้วย (ชาชูชัยจิตเหล่าอาพร, 2552 : เว็บไซต์)

ต่อมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 6 ได้ทรงประกาศยกเลิก “พระราชบัญญัติการปกครองท้องถิ่น ร.ศ. 116” และทรงประกาศใช้ พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องถิ่น พระพุทธศักราช 2457 ขึ้นใช้บังคับแทนเพื่อให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์บ้านเมืองที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอในขณะนั้น (สมบุญ สุธงษา, 2539 : 33)

หมู่บ้านเป็นหน่วย การปกครองที่เล็กที่สุดและอยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด เป็นสังคมขนาดเล็กแต่มีจำนวนมากเป็นพื้นฐานการปกครองประเทศ ประเทศจะเจริญก้าวหน้ารุ่งเรืองและมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมขึ้นอยู่กับ การปกครองระดับหมู่บ้าน ประชาชนในหมู่บ้านต้องมีกรอยู่ดีกินดี มีความคิดก้าวหน้า มีระเบียบวินัย ร่วมมือร่วมใจกันเพื่อแก้ปัญหาของหมู่บ้าน เพราะหมู่บ้านเป็นจุดเริ่มต้นของประเทศ การปกครองประเทศให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวในปัจจุบันจึงต้องเริ่มต้นที่หมู่บ้านก่อน ดังนั้นการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน จึงเป็นข้อมูลพื้นฐานสำคัญในด้านการปกครองที่จะต้องประสานงานกับทางราชการเมื่อเกิดเหตุและชี้แนะเหตุการณ์ต่าง ๆ แก่ทางราชการทราบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสำคัญในเชิงสถิติข้อมูลเพื่อใช้ในการวางแผนพัฒนางานด้านต่าง ๆ ของทางราชการ (กรมการปกครอง, 2547 : 12-16)

ในปัจจุบันนี้ ผลสืบเนื่องมาจากการตราพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 ซึ่งกำหนดให้มีการจัดตั้งองค์การปกครองท้องถิ่นรูปแบบใหม่ขึ้นทั่วประเทศ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และต่อมาได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ

พ.ศ.2540 ส่งผลให้มีการยกฐานะสุขาภิบาลเดิมเป็นเทศบาลตำบล มีการกำหนดแผนงานและขั้นตอนให้มีการกระจายอำนาจและถ่ายโอนงานให้เทศบาล และให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นชั้นล่าง นอกจากนี้ ได้มีการขยายบทบาทอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งเป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นชั้นบน ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้ กล่าวได้ว่า มีผลกระทบต่อบทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน โดยตรงอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ นอกจากนี้ยังเป็นผลสืบเนื่องมาจากการปฏิรูประบบราชการโดยภาพรวม ซึ่งมีการจัดกลุ่มภารกิจของกระทรวงและกรมต่าง ๆ เสียใหม่ ส่งผลให้ภารกิจที่แต่ละกระทรวงและแต่ละกรมแบบเดิมเปลี่ยนไป (สำนักบริหารการปกครองท้องถิ่น. 2553 : 2-3) ดังนั้นอำนาจและหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในปัจจุบันจึงเปลี่ยนไปตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องถิ่นที่ พระพุทธศักราช 2457 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2552) ซึ่งสามารถจำแนกได้ 8 ด้านคือ 1) การใช้อำนาจหน้าที่ปกครองราษฎร 2) การรายงานต่อทางราชการ 3) การนำข้อราชการไปประกาศแก่ราษฎร 4) การจัดทำทะเบียน 5) กิจการสาธารณประโยชน์ 6) การป้องกันโรคติดต่อ 7) การจัดหมู่บ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อย และ 8) การที่เกี่ยวกับความอาญา (กรมการปกครอง. 2553 : 48-54)

จากที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่ากำนันและ ผู้ใหญ่บ้านมีบทบาทและความสำคัญต่อประชาชนและท้องถิ่นโดยหลักคือคอยตรวจตราความทุกข์สุขของราษฎรตามพื้นบ้านต่าง ๆ เป็นกำลังสำคัญในการปกครองบ้านเมืองนอกจากนั้นก็เพื่อรักษาพระราชอำนาจตามกำหนดกฎหมายให้ประชาชนพึงปฏิบัติตามด้วยความเรียบร้อยจนอาจกล่าวได้ว่าตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านมีบทบาท ภารกิจ อำนาจหน้าที่กว้างขวางครอบคลุมวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน ในตำบลหมู่บ้านตั้งแต่เกิดจนตาย (กรมการปกครอง. 2553 : 47)

ตำบลบัวคือ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ได้จัดการปกครองตำบลเป็นไปตามพระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องถิ่นที่พระพุทธศักราช 2457 ซึ่งกระทรวงมหาดไทย ได้วางหลักเกณฑ์การจัดตั้งตำบลไว้ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2539 ปัจจุบันมีประชาชนจำนวน 5,553 คน แบ่งเขตการปกครองเป็น 10 หมู่บ้าน รวม 1,270 ครัวเรือน มีกำนันผู้ใหญ่บ้านรวม 10 คน ตั้งอยู่ห่างจากอำเภอเมืองมหาสารคามเป็นระยะทาง 24 กิโลเมตร (สำนักบริการทะเบียน กรมการปกครอง. 2553)

ผู้ศึกษาในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในฝ่ายปกครอง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม พบว่า ตำบลบัวคือ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคามเป็นเขตพื้นที่ที่อยู่ห่างจากอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคามมากที่สุด เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเขตพื้นที่แห่งนี้จึงต้องอาศัย

กำนันและผู้ใหญ่บ้านในการช่วยเหลือประสานกับทางราชการ เพราะสภาพพื้นที่ห่างไกลไม่เอื้อต่อการติดต่อโดยตรง (สำนักทะเบียนราษฎร อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ณ วันที่ 10 ตุลาคม 2553) ดังนั้นจึงสนใจที่จะศึกษา ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตพื้นที่ตำบลบัวคือ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านตรงตามความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนในพื้นที่และจะส่งผลต่อความผาสุกของประชาชนต่อไป

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตพื้นที่ตำบลบัวคือ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตพื้นที่ตำบลบัวคือ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามเพศ อายุ และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่แตกต่างกัน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของประชาชนต่อการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตพื้นที่ตำบลบัวคือ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

สมมติฐานการศึกษา

1. การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน ในเขตพื้นที่ตำบลบัวคือ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับพอใช้
2. ประชาชน ตำบลบัวคือ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามเพศ อายุ และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน แตกต่างกัน

ขอบเขตการศึกษา

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตพื้นที่ตำบลบัวคือ อำเภอเมือง จังหวัด

มหาสารคาม โดยศึกษาแนวคิดการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช 2457 และแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2552) ใน 8 ด้านประกอบด้วย

- 1.1 ด้านการใช้อำนาจหน้าที่ปกครองราษฎร
- 1.2 ด้านการรายงานต่อทางราชการ
- 1.3 ด้านการนำข้อราชการไปประกาศแก่ราษฎร
- 1.4 ด้านการจัดทำทะเบียน
- 1.5 ด้านกิจการสาธารณประโยชน์
- 1.6 ด้านการป้องกันโรคติดต่อ
- 1.7 ด้านการจัดหมู่บ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อย
- 1.8 ด้านการที่เกี่ยวข้องกับความอาญา

2. ขอบเขตด้านพื้นที่ เป็นการศึกษาเฉพาะเขตพื้นที่ตำบลบัวคืออำเภอเมืองจังหวัดมหาสารคาม

3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1 ประชากร คือ ประชาชนที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 4,441 คน ในเขตพื้นที่ตำบลบัวคือ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม (สำนักทะเบียนราษฎร อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ณ วันที่ 10 ตุลาคม 2553)

3.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป ในเขตพื้นที่ตำบลบัวคือ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 367 คน โดยวิธีการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของท่าโร ยามาเน่ (Yamane, 1973 : 727)

4. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น (Independent Variable) ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังนี้

1. เพศ
2. อายุ
3. หมู่บ้านที่อาศัยอยู่

ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ ความคิดเห็นของประชาชนต่อการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตพื้นที่ตำบลบัวค้อ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 8 ด้าน ประกอบด้วย

1. ด้านการใช้อำนาจหน้าที่ปกครองราษฎร
2. ด้านการรายงานต่อทางราชการ
3. ด้านการนำข้อราชการไปประกาศแก่ราษฎร
4. ด้านการจัดทำทะเบียน
5. ด้านกิจการสาธารณประโยชน์
6. ด้านการป้องกันโรคติดต่อ
7. ด้านการจัดหมู่บ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อย
8. ด้านการที่เกี่ยวกับความอาญา

ระยะเวลาในการศึกษา

ระหว่างเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2554 ถึงเดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2555

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดความหมายของคำศัพท์ที่ใช้ในการศึกษาดังนี้

ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกและแนวคิดต่างๆของประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลบัวค้อ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ต่อการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตพื้นที่ตำบลบัวค้อ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ประชาชน หมายถึงกลุ่มบุคคลที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน ตำบลบัวค้อ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ตำบล หมายถึง หน่วยการปกครองท้องถิ่น ที่รองมาจากอำเภอและกิ่งอำเภอ การจัดการปกครองตำบลเป็นไปตามพระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องถิ่นที่พระพุทธศักราช 2457 ซึ่งกระทรวงมหาดไทยได้วางหลักเกณฑ์การจัดตั้งตำบลไว้ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2539 กรณีเป็นชุมชนหนาแน่น มีหมู่บ้านไม่น้อยกว่า 8 หมู่บ้าน ราษฎรไม่น้อยกว่า 4,800 คน กรณีเป็นชุมชนห่างไกล มีหมู่บ้านไม่น้อยกว่า 6 หมู่บ้าน ราษฎรไม่น้อยกว่า 3,600 คน ในการศึกษาครั้งนี้หมายถึงตำบลบัวค้อ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

หมู่บ้านที่อาศัยอยู่ หมายถึง หมู่บ้านที่ประชาชนในตำบลบัวค้ออาศัยอยู่จำนวน 10หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านบัวค้อ หมู่ที่ 2 บ้านโนนมี หมู่ที่ 3 บ้านโคก หมู่ที่ 4 บ้านหนองบัว หมู่ที่ 5 บ้านหนองค้อ หมู่ที่ 6 บ้านน้ำจั้น หมู่ที่ 7 บ้านหนองคู หมู่ที่ 8 บ้านสวนอ้อย หมู่ที่ 9 บ้านโคก และหมู่ที่ 10 บ้านบัวค้อ

กำนันและผู้ใหญ่บ้าน หมายถึง ผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเป็นตัวแทนของประชาชนในตำบล หมู่บ้านตามพระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่พระพุทธศักราช 2457 และปฏิบัติหน้าที่เป็นกำนันและผู้ใหญ่บ้านในเขตพื้นที่ตำบลบัวค้อ อำเภอ จังหวัดมหาสารคาม การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ หมายถึง การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของกำนัน และผู้ใหญ่บ้านตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช 2457 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2552) จำนวนได้เป็น 8 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการใช้อำนาจหน้าที่ปกครองราษฎร หมายถึง การแก้ไขปัญหา ปิดป่า ความเดือดร้อนแก่ราษฎรและพัฒนาความเจริญให้กับท้องถิ่นในฐานะเป็นตัวกลางระหว่างรัฐบาลกับราษฎร มีอำนาจหน้าที่ในการปกครองราษฎรในเขตหมู่บ้าน และทำหน้าที่ช่วยเหลือนายอำเภอในการปฏิบัติหน้าที่และเป็นหัวหน้าราษฎรในหมู่บ้านของตน

2. ด้านการรายงานต่อทางราชการ หมายถึง การดูแลรักษาความสงบและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของชุมชน ตลอดจนการป้องกันและระงับเหตุร้ายการรายงานเหตุการณ์ผิดปกติที่เกิดขึ้นในตำบล หมู่บ้าน ซึ่งอาจเป็นคุณหรือโทษแก่ชุมชนประชาชนหรือต่อประเทศชาติให้ทางราชการทราบ เพื่อจะได้ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายและป้องกันมิให้เกิดเหตุลุกลามใหญ่โตขึ้น

3. ด้านการนำข้อราชการไปประกาศแก่ราษฎร หมายถึง การนำข้อราชการไปประกาศแก่ราษฎรหรือการประชุมอบรมชี้แจงข่าวสารแก่ราษฎรเป็นสิ่งสำคัญทางการปกครอง เนื่องจากการทำความเข้าใจร่วมกันเป็นพื้นฐานสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการบริหารราชการส่วนภูมิภาคถือว่า กำนันและผู้ใหญ่บ้านเป็นตัวกลางระหว่างราชการและประชาชนในการที่จะนำข่าวสารข้อมูลทางราชการไปแจ้งให้แก่ราษฎรได้ทราบ และขณะเดียวกันก็นำความต้องการของราษฎรไปแจ้งแก่ทางราชการทราบ

4. ด้านการจัดทำทะเบียน หมายถึง การจัดทำทะเบียนในท้องที่ เป็นข้อมูลพื้นฐานสำคัญด้านการปกครองที่จะต้องจัดทำเพื่อให้ได้ทราบเกี่ยวกับรายละเอียดต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น หรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ ภายในเขตปกครองอันเกี่ยวกับจำนวนประชาชน จำนวนครอบครัว จำนวนสัตว์พาหนะ และลักษณะพื้นที่ในเขตรับผิดชอบ

5. ด้านกิจการสาธารณสุขประโยชน์ หมายถึง การปกครองดูแลทุกข์สุขของราษฎร รู้ความต้องการและปัญหาของท้องถิ่น การแก้ไขปัญหาคัดเป่าความเดือดร้อนแก่ราษฎร และปฏิบัติการตามที่กฎหมายได้ให้อำนาจไว้โดยเคร่งครัดอันได้แก่ บำบัดป้องกันอันตรายสาธารณะ ช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ผู้ประสบภัย รักษาคุ้มครองสาธารณสุขสมบัติ

6. ด้านการป้องกันโรคติดต่อ หมายถึง ภารกิจในการรักษาสุขภาพอนามัยของราษฎรในการป้องกันโรคติดต่อ เช่น อหิวาตกโรค ไข้ทรพิษ ตลอดจนโรคระบาด ปศุสัตว์ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านและแพทย์ประจำตำบลมีหน้าที่ในการป้องกันโรคและรายงานไปยังกรมการอำเภอให้ทราบทันทีและต่อไปเนื่องจากกว่าโรคจะสงบ

7. ด้านการจัดหมู่บ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อย หมายถึง กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับความเป็นระเบียบเรียบร้อยของหมู่บ้าน ให้เป็นระเบียบเรียบร้อยและต้องด้วยสุขลักษณะ

8. ด้านการที่เกี่ยวกับความอาญา หมายถึง การดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยในทางคดีเป็นการปฏิบัติต่อเนื่องเพื่อการปราบปรามผู้กระทำความผิดทางอาญา อันเป็นผลกระทบกระเทือนต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลที่ได้จากการศึกษาสามารถใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านของตำบลบัวคือ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ตรงตามความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนในพื้นที่และจะส่งผลต่อความผาสุกของประชาชนต่อไป